

Ranuan eläinpuiston ympäristön Master Plan 2030

Lokakuu 2024

RANUA

**Euroopan unionin
osarahoittama**

LAPIN LIITTO

Ellare Oy

info@ellare.fi

SISÄLLYSLUETTELO

1 Master Planin lähtökohdat ja tavoite	3
2 Prosessi.....	4
3 Nykytilan ja toimintaympäristön analyysi	5
3.1 Kansainvälisen matkailun megatrendit	5
3.2 Keskeisiä toimialatietoja.....	6
3.3 Saavutettavuus	6
3.4 Matkanjärjestäjäkartoitus	8
3.5 Digitaalinen näkyvyys.....	9
3.6 Sidosryhmäkysely ja -haastattelut	9
3.7 Matkailupalvelut Master Plan -suunnitelman alueella.....	10
4 Visio ja tulevaisuusskenaariot.....	11
4.1 Visio 2030	11
4.2 Tulevaisuusskenaariot	12
5 Aluesuunnittelu.....	13
5.1 Maankäyttösuunnitelma	13
5.2 Reitistösuunnitelma.....	16
6 Tiekartta	21
6.1 Strategiset linjaukset	21
6.2 Keskeisimmät investointitarpeet	21
6.3 Matkailumyynnin kasvupotentiaali	22
6.4 Toimenpideohjelma.....	23
6.5 Toimenpiteiden rahoitus.....	23
Liiteluettelo	24

1 Master Planin lähtökohdat ja tavoite

Ranuan eläinpuiston ympäristön liiketoimintamahdollisuuksien kehittäminen on yksi Ranuan kunnan uuden elinkeino-ohjelman kolmesta strategisesta kärkihankkeesta. Vaikka eläinpuisto on jo Ranuan matkailun tunnetuin kohde ja tuottaa suurimman osan matkailutuloista, sen ympäristössä on vielä hyödyntämätöntä matkailullista potentiaalia. Master Plan keskittyy Ranuan eläinpuistoa ympäröivään alueeseen Rovaniementien molemmin puolin.

Master Planin tavoitteena on luoda yhteinen visio Ranuan alueen kokonaisvaltaisesta kehittämisestä, parantaa investointien puitteita ja toimintaedellytyksiä ja yhteensovittaa niitä nykyisten toimintojen kanssa. Master Plan nostaa esiin konkreettisia kehittämismahdollisuuksia ja tarjoaa työkaluja niiden suunnitelmalliseen edistämiseen, minkä avulla lisätään matkailun ympärivuotista tarjontaa, matkailijamääriä ja heidän viipymäänsä.

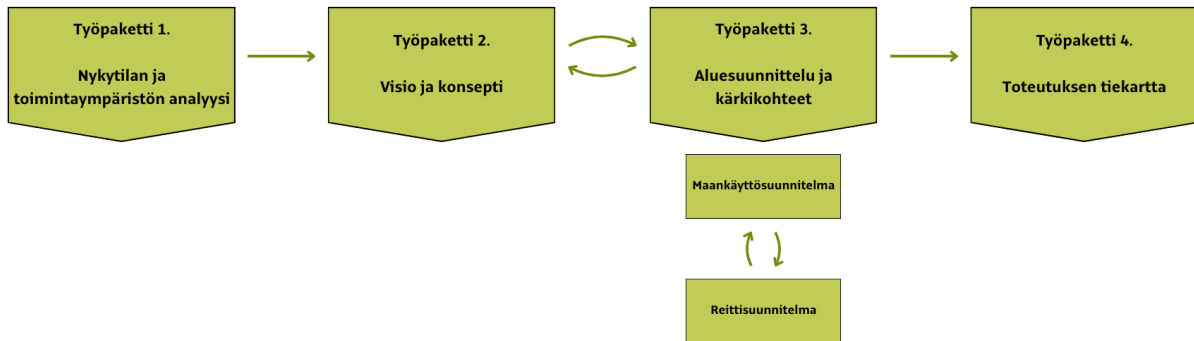
Selkeä ja visualisoitu tavoitetila auttaa muovaamaan Ranuan eläinpuiston ympäristöstä houkuttelevan ja omaleimaisen matkailukeskittymän, joka kiinnostaa sekä yrityksiä, investoijia että matkailijoita.

Master Plan toteutettiin osana Ranuan kunnan hallinnoimaa Ranuan eläinpuiston ympäristö matkailun yritysekosysteemiksi -kehittämishanketta, jota Lapin liitto rahoitti Oikeudenmukaisen siirtymän rahastosta (JTF). Master Planin toteutuksesta vastasi Ellare Oy alihankkijoinaan LUO arkkitehdit Oy (maankäyttösuunnitelma), Suomen Maastotieto Oy (reittisuunnittelu) ja Nordic Marketing Oy (matkanjärjestäjäkartoitus).

2 Prosessi

Master Plan toteutettiin neljässä osassa työpaketteina. Työpaketit tukivat toisiaan prosessin edetessä: Alkukartoitus antoi reunaehdot ja suuntaviivat seuraavien vaiheiden toteutukseen. Sitä seuraavien työpakettien toteutus ei ollut täysin lineaarista, vaan niitä vietiin läpi ajallisesti limittäin, mikä mahdollisti eri työvaiheiden tulosten yhteensovittamisen osaksi yhtenäistä ja tarkoituksenmukaista kokonaisuutta.

Työn etenemisprosessi oli seuraavanlainen:

Master Plan -projektissa alueen eri sidosryhmiä osallistettiin monipuolisesti prosessin eri vaiheissa. Aluksi järjestettiin kysely, jolla kartoitettiin yritysten, yhdistysten, maanomistajien ja potentiaalisten investoijien tarpeita ja näkemyksiä. Kysely keskittyi erityisesti maankäyttöön, reittien kehittämiseen ja investointihalukkuuteen vaikuttaviin tekijöihin.

Kyselyn tuloksia syvennettiin haastattelulla, joihin osallistui 10 edustajaa eri sidosryhmistä, kuten yrityksistä, markkinointiorganisaatioista, investoreista, kuntakonsernista ja maanomistajista. Lisäksi paikan päällä järjestettiin kaksi työpajaa. Ensimmäisessä sidosryhmät työstimät yhteistä visiota ja tarvittavia toimenpiteitä sen saavuttamiseksi, toisessa he keskittyivät erityisesti alueen maankäyttöön ja reittitarpeisiin sekä ideoitiin alueelle sijoituvia toimintoja.

Alueen maanomistajien näkemyksiä kuultiin erityisesti reittisuunnitelmista ja reittien toteutuksesta. Elokuussa järjestetyssä, kaikille avoimessa yleisötilaisuudessa esiteltiin hankkeen toteutusta ja suunnitelman luonnosta. Samassa yhteydessä järjestettiin maanomistajille oma keskustelutilaisuus reittitoimitettavien reittien vaikutuksista.

Kyselyiden, haastattelujen, kuulemisien ja työpajojen avulla varmistettiin, että eri sidosryhmien näkemykset otettiin huomioon Master Planin etenemisessä. Maankäyttö- ja reittisuunnitelmien eri vaiheiden luonnokset käytiin läpi hankkeen työryhmän kanssa. Luonnokset muokattiin lopulliseen muotoonsa yhteistyössä työryhmän antamien kommenttien sekä palaverissa linjattujen päätösten pohjalta.

3 Nykytilan ja toimintaympäristön analyysi

Master Plan aloitettiin Ranuan eläinpuiston ympäristön nykytilan ja toimintaympäristön analyysillä. Tätä varten kerättiin taustamateriaalia, tutustuttiin alueeseen perinpohjaisesti ja toteutettiin sidosryhmäkysely ja -haastattelut sekä markkina- ja matkanjärjestäjäkartoitus. Analyysin tuloksena muodostettiin kokonaiskuva alueen vetovoimatekijöistä, kehittämistarpeista ja matkailupotentiaalista, mikä antoi keskeiset suuntaviivat ja reunaehdot maankäyttö-, reitti- ja kehittämissuunnitelmille.

Nykytilan ja toimintaympäristön analyysi löytyy kokonaisuudessaan liitteestä 9.

3.1 Kansainvälisen matkailun megatrendit

Visit Finlandin vuoden 2022 selvityksen mukaan matkailussa korostuu kolme megatrendiä: luonto- ja outdoors-matkailu, digitalisaatio ja teknologia ja kestävä matkailu.

- **Luonto ja luonnossa liikkumisen mahdollisuudet** ovat Suomen tärkein vetovoimatekijä, ja suomalaiset matkailukohteet ovatkin laajasti kehittäneet luontoon ja ulkoiluun liittyviä elämyksiä sekä talvi- ja kesäkaudelle. Villi luonto ja lumiset talvet ovat yhä harvinaisempia, mikä lisää niiden arvoa ja vetovoimaa.
- **Digitalisaatio ja teknologian kehitys** muuttavat myös matkailualaa, ja toimijoiden on sopeuduttava muutoksiin nopeasti. Digitaalisilta alustoilta etsitään elämyksiä, seuraavaa matkakohdetta ja ostetaan palveluita. Tekoäly on mukana jo asiakkaan polun kaikissa vaiheissa ja avaa ovia personoituun matkailuun ja parempaan asiakaskokemukseen.
- **Kestävä ja vastuullinen matkailu** kasvaa entisestään. Kuluttajat ovat entistä tietoisempia valinnoistaan ja niiden vaikutuksesta pitkällä aikavälillä ympäristöön. Yksittäisten yritysten, palveluiden ja tuotteiden sijaan on yhä tärkeämpää, että vastuullisuus läpäisee koko kohteen. Suomen sijainnin ja pitkien välimatkojen vuoksi vastuullisuuden tulee näkyä suorina yhteyksinä ja pidempänä viipymänä kohteessa

Muita huomattavia trendejä, jotka vaikuttavat myös Ranuan matkailun kehittämiseen, ovat matkailusesonkien pidentyminen, pienten kohteiden suosion kasvu ja Coolcation.

- Matkailusesonki pitenee, kun matkailijat haluavat säästää rahaa, välttää ruuhkia ja voimakkaasti kasvava määrä harmaantuvaa väestöä pystyy matkustamaan entisten huippusesonkien ulkopuolella. Ympärivuotisen matkailun kehitys tukee kysynnän ja työpaikkojen lisääntymistä myös sesonkien ulkopuolella.
- Pienten kohteiden suosio kasvaa, kun matkailua sekä ohjataan että vedetään tunnetuimpien massakohteiden lähistöllä sijaitseviin, pienempiin kohteisiin. Pienet kohteet auttavat tasapainottamaan matkailukuormitusta ja jakamaan niin matkailun hyödyt kuin haitatkin laajemmalle alueelle.
- Etelän suosituissa lomakohteissa on koettu ennätyskellisen kuumia kesiä, minkä vuoksi ihmiset suuntaavat yhä useammin Coolcation-lomille viileämpiin kohteisiin. Vaikka trendillä on negatiivisia syitä, se avaa samalla mahdollisuuksia kehittää viileän ilmaston matkailua ympärivuotiseksi

Näitä trendejä hyödyntämällä Ranuan eläinpuiston ympäristön kansainvälinen vetovoima kasvaa.

3.2 Keskeisiä toimialatietoja

Suomen matkailun odotetaan palaavan koronapandemiaa ja Ukrainan sotaa edeltävälle tasolle vuonna 2025. Lapissa matkailu on jo nyt vilkastunut, sillä alue rikkoi aiempia matkailuennätyksiä talvella 2024, mikä kertoo suuresta kysynnästä ja kasvavasta kiinnostuksesta. Keskeisin kasvun ajuri on ollut suorien, kansainvälisten lentoyhteyksien lisääminen ja niiden kautta parantunut saavutettavuus.

Vuonna 2023 Rovaniemellä (Ranuaa lähinnä oleva tilastoitava alue) rekisteröitiin noin 850 000 yöpymistä, joista jopa noin 65 % oli ulkomaalaisia. Koko Lappiin verrattuna kansainvälisten yöpymisten osuus on huomattava, sillä Lapin noin 3,35 miljoonasta yöpymisestä 47 % oli kotimaisia ja 53 % ulkomaisia. Lisäksi matkailu painottuu Rovaniemellä hyvin vahvasti talvikauteen. Vuonna 2023 talvikauden yöpymiset muodostivat 70 % kaikista yöpymisistä, kun koko Suomessa tämä luku oli 43 %.

Lapissa matkailijat myös käyttävät enemmän rahaa ohjelmopalveluihin kuin muualla Suomessa, ja niiden suosio on kasvanut huomattavasti 1990-luvulta: Vuonna 2019 Lapin matkailijoiden ensisijainen rahankäyttö oli majoitus (33 %), seuraavana tulevat ohjelmopalvelut (29 %) ja sitten ravintolat ja kahvilat (21 %). Vuonna 1995 ohjelmopalveluiden osuus oli vain 9 %. Tilastojen lähteenä on käytetty Rudolf-tilastotietokantaa ja Tilastokeskuksen tietoja.

3.3 Saavutettavuus

Lentoyhteydet

Lentokentät ja niiden tuoma saavutettavuus ovat elinehto Lapin kansainväliselle matkailulle ja sen kasvulle. Ranuan kansainvälinen saavutettavuus on poikkeuksellisen hyvä, sillä läheisen Rovaniemen lentoaseman kautta arvioidaan kulkevan noin 700 000 lentomatkustajaa vuonna 2024. Finavian tilastot osoittavat, että Rovaniemen lentoaseman kansainvälisten lentojen matkustajamäärä on kasvanut huomattavasti vuoden 2023–2024 aikana (58 %).

Talviaikaan Rovaniemelle on suoria kansainvälisiä lentoyhteyksiä 14 Euroopan maasta ja 25 eri kaupungista. Määrällisesti kasvu onkin suurinta talvikuukausina. Lentoyhteyksien erittäin voimakas kasvutrendi vaikuttaa todella vahvasti myös Ranuan matkailun kehittämispotentiaaliin, sillä se luo potentiaalista asiakaspohjaa suurillekin matkailuinvestoinneille.

Kesäaikaan lentoyhteydet kulkevat pääasiassa Helsinki-Vantaan kautta, mutta Finavian mukaan Rovaniemen lentoaseman matkustajamäärät ovat prosentuaalisesti kasvaneet erityisesti touko-heinäkuussa (toukokuu 196 %, kesäkuu 132 %, heinäkuu 160 %). Viime vuosina Pohjois-Suomeen on avattu uusia suoria lentoyhteyksiä myös kesäkaudelle, mikä tulee todennäköisesti näkymään myös Rovaniemen lentoasemalla.

Lisäksi Rovaniemelle suuntautuissa, matkanjärjestäjien tilauslennoissa on potentiaalia Ranuan matkailukysynnän kasvulle. Tällä hetkellä valtaosa Ranualla suuntautuvista matkanjärjestäjien asiakkaista on päiväkävijöitä, mutta alueen majoitusmahdollisuuksien, aktiviteettitarjonnan ja palveluiden parantuessa Ranuan kiinnostavuus pääkohteena voi kasvaa merkittävästi.

Vaikka Oulun ja Kuusamon lentoasemilla on myös merkitystä Ranuan saavutettavuudelle, niiden suorien kansainvälisten lentojen määrä on huomattavasti pienempi, ja etäisyys Ranuasta on noin kaksinkertainen Rovaniemelle verrattuna. Oulussa matkustajamäärät ovat viimeisen vuoden aikana kasvaneet kuitenkin huomattavasti, jopa 84 %.

Ranualla on myös pienkoneille tarkoitettu lentokenttä, joka on ns. korpikenttä, eli se toimii ilman lennonjohtoa eikä matkustajaliikenteessä. Kentän koko (kiitotie 13 x 1200 m) ja palvelut eivät täytä matkustajalentoliikenteen vaatimuksia, joten kenttää ei nykyisellään voida hyödyntää saavutettavuuden parantamiseksi. Tulevaisuudessa on kuitenkin syytä pitää kehitysmahdollisuuksia silmällä esimerkiksi seuraamalla sähköisen lentomatkustamisen kehittymistä (esim. [Traficomin raportti Sähköinen lentäminen Suomessa](#)) ja osallistumalla pienlentokenttien matkailullista käyttöä selvittäviin hankkeisiin (esim. [FAIR](#)).

Ympäri vuotiset lentoyhteydet (tilanne 5/2024)		
Reitti	Tiheys	Lentoyhtiöt
Helsinki–Rovaniemi	Useita päivittäisiä lentoja	Finnair ja Norwegian
Helsinki–Oulu	Useita päivittäisiä lentoja	Finnair
München–Oulu	2 x viikossa	Lufthansa

Talvikauden kansainväliset lentoyhteydet Rovaniemelle (tilanne 9/2024)		
Maa	Kaupunki	Lentoyhtiöt
Belgia	Bryssel	RyanAir
Espanja	Barcelona	Vueling
	Madrid	Iberia
Hollanti	Amsterdam	EasyJet, KLM
Islanti	Reykjavik	Play
Iso-Britannia	Lontoo	EasyJet, RyanAir, Norwegian
	Manchester	EasyJet
	Bristol	EasyJet
	Edinburgh	EasyJet
	Liverpool	RyanAir
Irlanti	Dublin	RyanAir
Italia	Milano	Easyjet, RyanAir
	Napoli	Easyjet
Itävalta	Wien	Austrian Airlines
Norja	Tromssa	Finnair
Ranska	Pariisi	EasyJet, AirFrance, Transavia
Saksa	Berliini	Eurowings
	Düsseldorf	Eurowings
	München	Norwegian
	Stuttgart	Eurowings
	Hampuri	Eurowings
	Frankfurt	Lufthansa
Sveitsi	Zürich	Eurowings
Tanska	Kööpenhamina	SAS
Turkki	Istanbul	Turkish Airlines

Talvikauden kansainväliset lentoyhteydet Kuusamoon (tilanne 4/2024)		
Maa	Kaupunki	Lentoyhtiö
Saksa	Frankfurt	Lufthansa
	Düsseldorf	Eurowings
Sveitsi	Zürich	Edelweiss

Juna- ja tieliikenneyhteydet

Tärkeimmät rautatieasemat sijaitsevat Rovaniemellä ja Oulussa. Junayhteydet kattavat yhteensä 12 päiväjunaa, joista neljä kulkee Rovaniemelle saakka, sekä kolme yöjunaa, joista kaksi kulkee Rovaniemelle saakka.

Linja-autoliikenne on tärkeä jatkoyhteys Rovaniemen ja Oulun juna- ja lentoliikenteelle. Ranualle liikennöivät pääasiassa päivittäiset Oulu–Pudasjärvi–Ranua–Rovaniemi-yhteyttä ajavat vuorot.

Linja-autoliikenteen yhteydet Ranualle		
Reitti	Tiheys	Kesto
Rovaniemi–Ranua	2–4 kertaa/vrk	1 h 10 min
Oulu–Ranua	2 kertaa/vrk	2 h 10 min

Vuokra-autot, tilausajot ja taksipalvelut ovat keskeisiä Ranuan saavutettavuuden kannalta, erityisesti läheisiltä lento- ja rautatieasemilta. Kansainvälisille asiakkaille viestittäessä on hyvä korostaa matkojen suhteellisen lyhyttä kestoa etäisyyksiin nähden.

Ajoetäisyydet ja matkan kesto		
Kaupunki	Etäisyys	Kesto
Rovaniemi	82 km	1 h 10 min
Oulu	160 km	2 h
Kuusamo	145 km	1 h 50 min
Helsinki	760 km	9 h

3.4 Matkanjärjestäjäkartoitus

Nykytilan ja toimintaympäristön analysoimiseksi tehtiin Market Check eli katsaus eurooppalaisten matkanjärjestäjien Ranuaa koskevaan tarjontaan. Matkanjärjestäjille suunnattiin myös kysely, jolla kartoitettiin alueen matkailun potentiaalia, kysynnän luonnetta, kohderyhmiä ja ajankohtia. Tarkemmat tulokset ovat nykytilan ja toimintaympäristön analyysissä (Liite 9).

Market Check

Market Checkillä kerättiin tietoja Saksan, Itävallan, Sveitsin, Luxemburgin, Italian, Liechtensteinin, Hollannin ja Belgian matkanjärjestäjiltä, joiden matkatarjonnassa Ranua on vuosina 2023–2024.

Ranua oli mukana 50 matkanjärjestäjän tuotevalikoimassa ja 95 matkapaketissa, joista 61 % keskittyi talvikauteen ja 39 % kesäkauteen. Suosituimpia aktiviteetteja ja kiinnostuksenkohteita olivat Lapin matkailulle tyypilliset huskyt, joulupukki, porot, revontulet ja kulttuuri. Näiden lisäksi Ranuan kärkiaktiviteeteissa korostuivat eläinten katselu ja ”Farm”, jonka voidaan tulkita viittaavan sekä eläintilavierailuihin että eläinpuistoon.

Ranua oli usein osa matkapakettia, jonka pääasiallinen kohde on joku muu. Pääkohteista merkittävin oli Rovaniemi/Ranua, jota seurasivat Kemi/Tornio, Helsinki, Levi, Oulu ja Syöte. Alueellisesti matkapaketit keskittyivät pääosin Lappiin, mutta myös muihin Suomen matkailun suuralueisiin ja Pohjoismaihin. Ranuan matkailu on eurooppalaisten matkanjärjestäjien tuotannossa vahvasti sidoksissa sekä lähialueisiin että laajempaan pohjoismaiseen kontekstiin.

Matkanjärjestäjäkysely

Matkanjärjestäjäkyselyyn vastasi 17 matkanjärjestäjää pääasiassa saksankielisestä Euroopasta ja Hollannista. Kyselyn tuloksia ei voida yleistää koskemaan kaikkia markkina-alueita. Kolmella näistä matkanjärjestäjistä oli Ranua kohteena. Kysytyimmät kuukaudet painottuivat joulumaaliskuuhun, kun taas lumettomalla kaudella kysyntä kohdistui heinä-syyskuuhun. Syksyn potentiaali on huomionarvoista.

Matkanjärjestäjien asiakkaiden tärkeimpiä motiiveja matkustaa Ranualle olivat Lappi, Rovaniemi ja talviaktiviteetteineen (revontulet, huskyt, porot, joulupukki ja moottorikelkkailu). Tulos korostaa Lapin ja talven vetovoimaa sekä Rovaniemen tunnettuuden vaikutusta Ranualle. Ainoana puhtaasti Ranuaa koskevana matkustusmotivaationa mainittiin Ranuan eläinpuisto. Majoitustyyppien kiinnostus jakautuu melko tasaisesti hotellien, mökkimajoituksen ja lasi-iglujen kesken.

3.5 Digitaalinen näkyvyys

Ranuan yhteistä digitaalista markkinointia toteutetaan kahdessa eri kanavassa: ranuafinland.com ja visitranua.fi. Molempien sivustojen käyntimäärät ovat melko pieniä verrattuna alueen suurimman toimijan, Ranua Resortin, verkkosivustoon sekä visitrovaniemi.fi-sivustoon.

Verkkosivusto	Käyntimäärä/kk (vaihtelee kuukausittain)
Ranuafinland.com	3000
Visitranua.fi	1500
Visitrovaniemi.fi	90 000
Ranuaresort.com	15 000

Useamman kanavan ylläpito vie resursseja, aiheuttaa päällekkäistä työtä ja hankaloittaa digitaalisen löydettävyyden ja näkyvyyden kasvattamista. Matkailuun liittyvien Google-hakujen trendejä tarkasteltaessa Ranua ei juuri nouse hakuterminä esiin. Ranuan matkailun digitaalinen näkyvyys perustuu alueen keskeisten yritysten näkyvyyteen ja löydettävyyteen.

3.6 Sidosryhmäkysely ja -haastattelut

Sidosryhmäkyselyillä ja -haastatteluilla kartoitettiin näkemyksiä alueen eri sidosryhmiltä, kuten matkailu- tai palvelualan yrityksiltä, yhdistyksiltä, maanomistajilta, potentiaalisilta investoijilta sekä kaupan alan yrityksiltä. Tavoitteena oli ymmärtää sidosryhmien tarpeita, haasteita ja reunaehtoja, jotta alueen kehittämiselle voidaan määrittää toimivat ja selkeät suuntaviivat ja toimenpiteet.

Sähköiseen kyselyyn saatiin 39 kokonaista ja 49 osittaista vastausta. Kyselyssä keskityttiin etenkin reittien, maankäytön ja toimintaympäristön kehittämiseen. Lisäksi kyselyllä kartoitettiin alueen vahvuuksia, saavutettavuutta sekä näkemyksiä siitä, miten alue toimii yritysten toimintaympäristönä ja investointikohteena.

Tuloksia syvennettiin 10 sidosryhmähaastattelulla. Haastateltavat edustivat Ranuan kuntaa, Ranualla toimivia ja Ranuan ulkopuolisia matkailuyrityksiä, alueellisia matkailun kehittäjiä, potentiaalisia investoreita sekä maanomistajia. Haastatteluiden keskeisiä havaintoja olivat:

- Kaikki haastateltavat suhtautuivat alueen kehittämiseen myönteisesti.
- Alueessa nähtiin paljon potentiaalia matkailun kehittämiseen ja matkailuinvestointeihin.
- Suuret investoinnit vaatisivat nykyistä selkeämpiä, markkinaehtoisempia ja pitkäjänteisempiä kehityssuuntia aluetta koskien.
- Investointimahdollisuuksista tarvitaan selkeää esittelymateriaalia eri kielillä.
- Investoinneissa tulisi suunnata katse myös kansainvälisiin investoreihin.
- Ranuan kansainvälinen saavutettavuus on talviaikaan poikkeuksellisen hyvä.
- Kapasiteetin kasvun tarve: Alueella kaivataan uusia ohjelmapalveluita, jotta asiakkaalla on tekemistä useammalle päivälle. Toisaalta ohjelmapalveluiden tuottajat tarvitsevat kasvaakseen nykyistä enemmän majoituskapasiteettia ja potentiaalisia asiakkaita.
- Eläinpuisto on alueen selkeä matkailullinen veturi ja erottuvuustekijä. Eläinten hyvinvointi ja häiriintymättömyys asettavat tietyt rajoitukset alueen käytölle.
- Yhteistyön tiivistäminen ja toimijoiden roolien selkeyttäminen koettiin tarpeelliseksi.
- Ranuan omaleimaisuuden ja aitouden vahvistaminen nähtiin tärkeänä.
- Kehitystoimien tulee hyödyttää myös paikallisia asukkaita.

Kyselyn ja haastatteluiden tarkemmat tulokset ovat liitteenä (liitteet 10 ja 11).

3.7 Matkailupalvelut Master Plan -suunnitelman alueella

Ranuan eläinpuiston ympäristön majoitustarjonta koostuu kuuden hengen Gulo Gulo -huvilahuoneistoista sekä leirintäalueesta, joka tarjoaa caravan- ja telttailupaikkoja. Alueella on kaksi ravintolaa, jotka tarjoavat sekä lounasta että á la carte -annoksia. Molemmilla ravintoloilla on anniskeluoikeudet. Ravintolat ovat auki pääasiassa päiväsaikaan. Myymälät käsittävät eläinpuiston lipunmyynnin yhteydessä toimivan matkailumuistomyymälän, Fazerin makeismyymälän sekä Arlan meijerimyymälän.

Oheis- ja ohjelmapalveluihin kuuluvat talvikauden huskysafarit, revontuliretket, moottorikelkkasafarit, luistelu- ja mäenlaskuohjelmat, opastetut kävelyretket lähiluontoon, ympärivuotiset hevosajelut, saunaelämykset ja käsityöpajat. Poro-ohjelmapalveluita on tällä hetkellä tarjolla vain eläinpuiston ympäristön ulkopuolella. Omatoimisiin aktiviteetteihin voi vuokrata lumikenkiä, suksia ja maastopyöriä.

Ranuan eläinpuisto on alueen tunnetuin yksittäinen matkailupalvelu, joka toimii keskeisenä vetovoimatekijänä. Alueen muut matkailupalvelut ovat rakentuneet vahvasti eläinpuiston ja sen yhteistyökumppanien ympärille. Lisäksi alueella operoi pienempiä toimijoita, jotka tarjoavat ohjelma-, ravintola- ja myymäläpalveluita. Ranuan eläinpuiston ympäristöä laajemmalla alueella matkailupalveluita on lisää.

Alueen matkailuyritysten määrä, liikevaihto ja työllistävyys ovat pysyneet pitkään samalla tasolla, vaikka Lapin matkailu on kasvanut valtavasti. Tämä ei kuitenkaan tarkoita, että alueelta puuttuisi kasvupotentiaalia – sitä ei vaan ole vielä hyödynnetty. Potentiaalin toteutuminen vaatii uusia investointeja toimintaympäristöön, majoituspalveluihin sekä oheis- ja ohjelmapalveluihin.

4 Visio ja tulevaisuuskenaariot

4.1 Visio 2030

Vuonna 2030 maailman arktisimman eläinpuiston alue, sitä ympäröivä villi luonto ja elämyselliset, vastuullisesti tuotetut matkailupalvelut vetävät puoleensa laatutietoisia ja maksuhalukkaita matkailijoita. Palveluiden helppo saavutettavuus ja turvallinen, kompakti ympäristö kannustavat matkailijoita kokemaan arktisen luonnon ainutlaatuisuuden, käyttämään palveluita ja viipymään Ranualla pidempään. Ranuasta on kasvanut elinvoimainen, kansainvälisesti tunnettu kohde, joka kiinnostaa sekä matkailijoita, investoijia että uusia asukkaita. Silti Ranua on säilyttänyt oman autenttisen tunnelmansa.

4.2 Tulevaisuusskenaariot

Skenaario	Vaikutukset (+/-)
<p>1. Uusi proaktiivinen kasvuveturi ottaa suuren roolin kohteen matkailussa investoimalla matkailupalveluiden kokonaisvaltaiseen tarjontaan majoituksesta, ravitsemus- ja ohjelmapalveluihin.</p> <p>Yksityinen investori hyödyntää kohteen mahdollisuudet ja kehitysnäkymät toimien tiiviissä yhteistyössä nykyisten yritysten kanssa. Investoinnit kasvattavat kohteen matkailutarjonnan monipuolisuutta synnyttäen positiivista kasvukierrettä. Kohde kehittyy ja laajenee investointien myötä suurella kertaharppauksella. Paikallisten yritysten toimintamahdollisuudet kasvavat erityisesti alihankintana tarjottujen palveluiden sekä kohteen matkailijamäärien kasvun kautta.</p>	<ul style="list-style-type: none"> + Matkailupalveluiden tarjonta kasvaa suurella harppauksella + Matkailupalveluiden kokonaisvaltainen kehittäminen + Huomattava panos kohteen markkinointiin ja näkyvyyteen + Viipymän pidentäminen + Luo runsaasti uutta kysyntää - Suuri riippuvuus yhdestä toimijasta - Paikallisten yritysten pienempi rooli
<p>2. Majoitusinvestoinnit toimivat kohteen kasvun veturina</p> <p>Yksityinen hotelli- ja/tai lomakyläinvestointi luo kohteelle uutta kysyntää ja vetovoimaa yhdessä paikallisten palvelutarjoajien oheispalvelutuotannon kanssa. Vetovoimainen majoitusinvestointi toimii kohteen kasvun alkusysäyksenä, ruokkien muiden yritysten mahdollisuuksia toiminnan kehittämiseen ja uusiin investointeihin. Majoitusinvestointi ja aktiveerityritysten toiminnan merkittävä kehittyminen tukevat vahvasti toisiaan luoden yhdessä uutta kysyntää.</p>	<ul style="list-style-type: none"> + Kohteeseen kaivattu majoituskapasiteetin merkittävä kasvu luo pohjaa muulle palvelutuotannolle + Paikallisten yritysten vahva rooli + Luo uutta kysyntää - Majoitusinvestointi on suuresti riippuvainen kohteen oheispalveluiden kehittymisestä ja päinvastoin - Kohde kehittyy maltillisempaan tahtiin kuin skenaario 1:ssä
<p>3. Kasvu pohjautuu kysyntään reagoimiseen.</p> <p>Kohteeseen suuntautuvat investoinnit pohjautuvat kysyntään reagoimiseen. Kasvu perustuu paikallisten ja kohteeseen mahdollisesti tulevien uusien yrittäjien nykyisen toiminnan kehittämis- ja laajentumistarpeisiin. Kasvu- ja investointitahti on melko maltillinen. Kohteen toiminta pohjautuu tiivistä yhteistyötä tekeviin persoonallisiin yrityksiin.</p>	<ul style="list-style-type: none"> + Investoinnit ja kehittäminen ovat pieniriskisiä + Paikallisten yritysten vahva rooli - Merkittävien investointien toteutuminen on epävarmaa - Ei synnytetä aktiivisesti uutta kysyntää - Kohteen kehittyminen on hitaampaa kuin skenaarioissa 1 ja 2

5 Aluesuunnittelu

Aluesuunnittelu pohjautui kyselyistä, haastatteluista, työpajoista, palavereista sekä vision ja skenaarioiden luonnoksista kartoitettuihin taustatietoihin, ideoihin ja suuntaviivoihin. Tärkeitä tietoja saatiin myös suunnittelualueella toteutetusta maastokatselmuksesta ja aluesuunnitteluun keskittyneestä työpajasta, jossa ideoitiin ja hahmoteltiin alueen tulevia toimintoja ja niiden sijoittumista. Kehittämistarpeet ja ideoinnin tulokset konkretisoitiin visuaaliseen muotoon maankäytön yleissuunnitelman, osa-aluesuunnitelmien, visualisointikuvien, 3D-mallinnuksen ja markkinointivideon muodossa.

5.1 Maankäyttösuunnitelma

Maankäyttösuunnitelman pohjaksi valmisteltiin karttakuva nykytilasta sekä kaksi erityyppistä luonnosvaihtoehtoa: toisen uudistukset ovat maltillisia, toisen rohkeampia. Lopullinen suunnitelma pitää sisällään molempien vaihtoehtojen piirteitä, ja se muodostettiin hankkeen työryhmän kommenttien, palautteiden ja niiden perusteella tehtyjen muokkausten pohjalta.

Visualisoitu maankäyttösuunnitelma on liitteenä (liite 1).

Yleissuunnitelma

Yleissuunnitelman kantavana ajatuksena oli mahdollistaa alueen monipuolinen kehittäminen alueen erityispiirteitä hyödyntäen. Se visualisoitiin selkeiksi karttakuviksi, josta hahmottuu alueelle suunnitellut toiminnot, niiden sijoittelu sekä aluevaraukset. Kokonaisuus pyrittiin pitämään sekä asiakkaiden että toimijoiden kannalta yhtenäisenä ja kompaktina siten, että eri toimintojen sijoittelut tukevat mahdollisimman hyvin toisiaan ja että niiden toisilleen aiheuttamat häiriöt saadaan minimoitua.

Alueella on voimassa Eläinpuiston asemakaava (2011), joka on yhä toimiva lähtökohta alueen kehittämiselle. Maankäyttösuunnitelma noudattaa pääpiirteiltään asemakaavaa, mutta tarvittaessa siitä on myös poikettu. Eläinpuisto asettaa myös erityisehtoja maankäytön suunnittelulle ja eri toimintojen sijoittelulle: eläinten hyvinvointi ja häiriintymättömyys oli huomioitava maankäytön yleissuunnitelmaa muodostaessa.

Suunnittelun tavoitteena on ollut muodostaa tiivis, kompakti ja käveltävä keskusta-alue. Eläinpuiston sisäänkäyntirakennus ja Murr Murr -linna muodostavat nykyisinkin alueen keskipisteenä hyvin hahmottuvan sisäänkäyntiaukion. Suunnitelmassa rakennusten kaupallista potentiaalia ja vetovoimaa vahvistetaan sekä aukiota kehitetään määrittämällä laajennussuunnat eläinpuiston sisäänkäyntirakennukselle ja Murr Murr -linnalle.

Kaupallista keskustaa osoitetaan laajennettavaksi kaakkoon uudella liikerakennuksella ja hotellilla. Myös Rovaniementien pohjoispuolelle asemakaavassa pysäköintialueeksi merkityn alueen yhteyteen on ehdotettu sijoitettavan liikerakentamista sekä lumiteemaista matkailutoimintaa.

Alueelle saapuminen merkitään valaistulla Ranuan portilla, joka sijoittuu Rovaniementien yhteyteen. Rovaniementien ylityksen liikenneturvallisuutta parannetaan valaistuksella, suojatieylityksellä ja jalankulkureitillä linja-autopysäkillä. Liikennevalo-ohjauksen mahdollisuus selvitetään.

Majoitustoiminta on sijoitettu pääosin asemakaavan alueille RM, RM1 ja RM2. Rovaniementien pohjoispuolella Gulo Gulon alueen vielä rakentumattoman osan mökit esitetään toteutettavaksi asemakaavan rakennusaloista poiketen niin, että sijoittelulla säilytetään alueen pitkän aikavälin laajennusmahdollisuus ja yhteys pohjoisen suuntaan. Kaakkoisen kotakylän alueella

majoitusrakennuksia on sijoitettu kaavan rakennusalueetta laajemmalle alalle, jotta alue voidaan toteuttaa esitetyn konseptin mukaisesti.

Yleissuunnitelmaan sisältyy maankäytön ja reittisuunnitelman yhteensovitus. Maankäyttösuunnitelmaan on määritetty eläinohjelmalvelu- ja kelkkareittien lähtöpisteet ja niihin liittyviä rakenteita sekä kelkkaparkki. Eläinpuiston keskuksen ydinalueen läheisyyteen on osoitettu helppo ja lyhyt harjoitteluhiihtolatu.

Osa-aluasuunnitelmat

Yleissuunnitelmasta valittiin viisi keskeistä kärkikohdetta, joille toteutettiin yksityiskohtaisempien osa-aluasuunnitelmien luonnokset. Lopullisessa muodossa on huomioitu tilaajan työryhmän kommentit. Osa-aluasuunnitelmista ilmenee rakennusten massoitte- l un periaatteet, visualisointi, arkkitehtoninen ilme ja tunnelma. Osa-aluasuunnitelmiin valitut kärkikohteet olivat:

1 Hotelli ja saunamaailma

- Kerrosala: 2000 m²
- Majoituskapasiteetti: 200 vuodepaikkaa

Hotelli sijoittuu näkyvälle paikalle eläinpuiston liikekeskuksen ytimeen asemakaavan RM-alueelle. Hotellin sisäänkäynti avautuu kävelyalueelle, joka on suoraan yhteydessä eläinpuiston sisäänkäyntiaukiolle, ja jatkuu hotellin edestä kohti kaakkoista kotakylää.

Hotellin asiakaspysäköinti ja saattoliikenne tulevat hotellin sisäänkäynnin läheisyyteen, ja niille on luonteva yhteys Rovaniementieltä eläinpuiston paikoituksen jatkeena. Hotellin huoltoliikenne järjestetään hotellin itäsiivestä siten, että se tapahtuu pääosin suojassa asiakasliikenteeltä.

Hotellirakennus muodostaa kaksisiipisen, L-muotoisen hahmon. Nivelkohtaan sijoittuvat pääsisäänkäynti ja ravintola, jonka näkymät avautuvat metsän suuntaan. Hotellihuoneet sijoittuvat kolmeen kerrokseen ja avautuvat pääosin metsäisiin maisemiin poispäin pysäköintialueista.

Hotellin saunamaailma muodostaa rajatun ja rauhallisen kokonaisuuden metsän siimekseen läntisen hotellisiiven päähän. Pohjoista elämyksellisyyttä henkivät sauna- ja kylpylätoiminnot sijoittuvat tunnelmallisen atriumpihan ympärille.

2 Keskuksen ydinalue

- Kerrosala: Murr Murr -linnan laajennus 500 m², uusi liikerakennus 1000 m²

Keskuksen ydinalueen toiminnot tiivistyvät ja laajentuvat. Murr Murr -linnalle on esitetty näyttävä laajennusosa, joka on avoimen lasinen ja kutsuva Rovaniementielle ja saapumissuuntaan, ja se mahdollistaa nykyistä enemmän tiloja ja toimintaa.

Eläinpuiston sisäänkäyntirakennuksessa on huomioitu eläinpuiston suunnitelmat sisään- ja uloskäyntien eriyttämisestä ja matkamuiستomyymälän laajentamisesta.

Eläinpuiston sisäänkäyntirakennuksen ja uuden hotelliin väliin sijoittuvalla, uudella liikerakennuksella täydentää liiketiloja. Se täydentää kävellen saavutettavien kaupallisten toimintojen ketjun eläinpuiston sisäänkäyntiaukiolta hotellin sisäänkäynnille.

Keskuksen ydinalueella on nykyisin jonkin verran linja-autojen saattoliikennettä, joka ohjataan jatkossa kulkemaan Murr Murr -linnan takaa Rovaniementien puolelta. Kävelyliikenteen turvallisuutta Rovaniementietä ylittäessä parannetaan eläinpuiston pääristeyksen yhteyteen tulevilla liikennevaloilla ja suoja- ja suojatiellä. Rovaniementien pohjoispuolella jalkakäytävää jatketaan linja-autopysäkeille saakka, jolloin pysäkiltä saadaan turvallinen kulkuyhteys eläinpuiston puolelle.

3 Kaakkoinen majoitus-/kotakylä

- Kerrosala: 2 x 2000 m²
- Majoituskapasiteetti: 200 vuodepaikkaa

Kaakkoinen kotakylä mahdollistaa majoituselämyksen, jossa uppoudutaan ainutlaatuisella tavalla keskelle pohjoista luontoa ja eläimiä. Kotakylä sijoittuu asemakaavan RM2-alueelle, jossa rakennusoikeutta on 4000 kem². Toteutuksen ja operoinnin voi tarvittaessa jakaa kahteen osaan (á 2000 kem²). Repotien läheisyyteen sijoittuvat tunnelmalliset, perinteisestä kodasta innoitusta muotokieleensä saaneet päärakennukset, joihin sijoittuvat vastaanotto-, ravintola- ja huoltotilat. Autot ja saattoliikenne jäävät paikoitusalueille Repotien varteen, ja majoitusmökkeihin kuljetaan päärakennuksen läpi.

Majoitusmökkit ja muut rakennukset on sijoitettu niin, että ne rajaavat sisäänsä poroaitauksen. Ravintolasta ja kaikista majoitustiloista avautuu näin suora näkymä poroihin. Poroaitaus on jaettavissa useaan osaan, ja aitauksen sisäpuolelle aidataan suojapuustoalueita, millä taataan kaikista mökeistä puustoiset näkymät. Poroaitauksen huoltoyhteys ja huoltorakennukset voivat sijaita majoitustoiminnasta erillään Heinisuontien varressa.

4 Porttiaihe Rovaniementien yli

Uusi porttiaihe merkitsee eläinpuiston matkailualueen paikalleen ja herättää jokaisen Rovaniementietä ajavan huomion. Porttiaihe koostuu molemmin puolin tietä sijoitetuista, ruudukoksi järjestetyistä puunrungoista, jotka pituusvaihteluillaan muodostavat lumikinoksiin ja revontuliin yhdistyvän aaltomuodon. Puurunkojen väleihin on sijoitettu kiiltävästä teräslevystä leikattuja, suuria eläinhahmoja arktisesta luonnosta, kuten kiipeileviä karhunpentuja, rungolla istuva tunturipöllö ja tikka sekä runkojen välissä kävelevät kettu ja poro. Tien vierustaan runkojen jatkeeksi sijoitetaan massiivinen kivipaasi, jossa komeilee Ranuan logo. Koko porttiaihe on valaistu näyttävästi loistaen ja kutsuen eläinpuistoon pimeimpinä kaamoksen päivinäkin.

Porttiaihe on esitetty suunnitelmassa Rovaniementien molemmin puolin levittäytyen, mutta se on vaihtoehtoisesti sijoitettavissa Rovaniementien suuntaisesti pääristeyksen ympärille eläinpuiston puolelle tietä.

5 Karhunpesämajoitus

- Kerrosala: 500 m²
- Majoituskapasiteetti: 50 vuodepaikkaa

Karhunpesämajoitus tarjoaa premium-tasoista elämysmajoitusta. Karhunpesämajoitus sijoittuu eläinpuiston länsipuolelle, leirintäalueen taakse puustoiselle metsäpaikalle. Alue on merkitty nykyisessä asemakaavassa RM-alueeksi, joka mahdollistaa 500 kem² rakentamisen. Karhunpesämökkit sijoittuvat alueelle muutaman majoitusyksikön ryppäisiin mahdollistaen kuitenkin jokaisesta mökistä yksityiset näkymät ympäristöön. Pienehköt majoitusyksiköt ovat luonteeltaan suljettuja, intiimejä ja luolamaisia, ja niistä avataan vain rajattuja ja kiehtovia näkymiä ympäristöön sekä kattoikkunan kautta taivaalle.

5.2 Reitistösuunnitelma

Reitistösuunnitelman toteutus kytkeytyi maankäyttösuunnitelman tapaan tiiviisti yhteen muun aluesuunnittelun kanssa, jotta syntyi mahdollisimman toimiva ratkaisu alueen toiminnallisen kokonaiskuvan kannalta. Reitistösuunnitelma jaettiin kahteen erilliseen kokonaisuuteen: ulkoilureitteihin ja eläinohjelmalvelureitteihin. Kummankin kokonaisuuden osalta tarkasteltiin reitistön nykytilaa ja alueen maaston ja maankäytön puitteissa toteuttamiskelpoisia kehittämismahdollisuuksia. Lisäksi tarkasteltiin myös alueen moottorikelkkareitistön muutostarpeita.

5.2.1 Ulkoilureitit

Ulkoilureittien nykytila

Alueella on kolme ulkoilureittiä, jotka on joko perustettu maankäyttösopimuksin tai ovat kunnan omistamilla kiinteistöillä. Valaistu kuntorata rakennettiin vuonna 2010 maankäyttösopimuksen pohjalta, ja se koostuu kahdesta reitistä: 3,5 km pitkstä Eläinpuiston reitistä ja 2,8 km pitkstä yhdysreitistä, joka yhdistää Eläinpuiston reitin Oravin ulkoilualueen reittiverkoston. Kolmas reitti, 3,5 km pituinen Korkiakummun ulkoilureitti, perustettiin vuonna 2022 erityisesti talvikäyttöä varten, ja se soveltuu lumikenkäilyyn, retkihihtoon ja talvipyöräilyyn.

Alueen ulkoilureittien suunnitelmat

Eläinpuiston ja Oravin ulkoilureitistöjen yhdysreitille (Eläinpuiston yhdysreitti) sekä Korkiakummun ulkoilureitille tuotettiin ulkoilulain mukaiseen reittitoimitusmenettelyyn tähtäävät reittisuunnitelmat (liitteet 5 ja 6). Reittitoimituksella varmistetaan jo toteutettujen reittien pysyvyys pysyvän rasitteen muodossa turvaten niihin jo tehdyt ja tulevat investoinnit.

Eläinpuiston yhdysreitien osalta reittisuunnitelma lausuntoineen on valmiina eteenpäin vietäväksi. Korkiakummun reitin osalta reittitoimitus edellyttää, että ennen ulkoilureittisuunnitelman edistämistä Ranuan kunnan on haettava lupaa poiketa yksityisten suojelualueiden rauhoitusmääräyksistä. Reittisuunnitelma jää odottamaan tarvittavien päätöksen saapumista ennen kuin se on valmis eteenpäin vietäväksi.

Eläinpuiston ulkoilureitistö kulkee kokonaisuudessaan kunnan omistamalla maalla, minkä vuoksi reittitoimitukselle ei ollut tarvetta. Osana aluesuunnittelua hahmoteltiin kuitenkin nykyistä eläinpuiston ulkoilureitistöä täydentävä yhdysreitti Heinisuontien ylityksestä eläinpuiston itäpuolelta alueen keskuksen lähelle. Uusi yhdysreitti mahdollistaa eläinpuiston kiertävän rengasreitien ja tukisi erityisesti suunnitellun hotellin ja kaakkoisen majoituskyllän toimintaa.

Nykyisin latukäytössä olevalle Takkukankaan reitille toteutettiin ympärivuotisen monikäyttöreitien työsuunnitelma kustannuslaskelmineen (liite 8). Reitti on maaston vuoksi hyvin haastava ylläpitää latukäytössä, ja sen muuttaminen monikäyttöreitiksi monipuolistaisi alueen ympärivuotista reittitarjontaa ja toisi uusia virkistätymismahdollisuuksia sekä matkailijoille että paikallisille asukkaille.

5.2.2 Eläinohjelmalvelureitit

Eläinohjelmalvelureittien nykytila

Huskyohjelmalvelut operoivat Rovaniementien eteläpuoleisella alueella itse perustamillaan reiteillä sekä moottorikelkkareitillä vuosittain myönnettävällä maastoliikennelain mahdollistamalla poikkeusluvalla. Hevosohjelmalvelut hyödyntävät nykyisellään kevyenliikenteenväylää ja suuntaavat

eläinpuiston alueelta Ranuan keskustan suuntaan. Aiemmin alueella on tuotettu myös pororekiajeluita, mutta tällä hetkellä toiminnalle ei ole ollut soveltuvaa paikkaa.

Eläinohjelmapalvelureittien suunnittelusta ja turvallisuudesta

Eläinohjelmapalvelureittien tarpeita, sijoittumispaikkoja ja tulevaisuutta käsiteltiin sekä haastatteluissa että työpajoissa. Ensisijaisesti pyrittiin ymmärtämään yrittäjien toiminnan tarpeita ja toiveita, jotta reittiverkostosta saadaan mahdollisimman monipuolinen ja palveleva.

Toimintaa tukevien rakenteiden ja reittien sijoittelussa on otettu huomioon etäisyydet alueen muihin toimintoihin, mikä varmistaa reittien helpon saavutettavuuden, turvallisuuden sekä vähentää eri toimintojen toisilleen aiheuttamia häiriöitä. Lisäksi huomioon otettiin maaston muodot ja kaltevuudet. Reittilinjaukset on suunniteltu välttämällä jyrkkiä rinteitä ja epätasaisuuksia, jotta niiden käyttö olisi mahdollisimman sujuvaa ja turvallista niin yrittäjille, eläimille kuin asiakkaillekin.

Tukesin mukaan husky- ja porosafarien sekä hevospalvelujen järjestäjä vastaa palvelun turvallisuudesta. Turvallisuus nojaa oppaiden ammattitaitoon ja kykyyn toimia eläinten kanssa vaihtelevissa olosuhteissa. Järjestäjän on laadittava turvallisuusasiakirja, jossa painotetaan reittisuunnittelua, asiakkaiden ohjeistamista ja oppaiden pätevyyttä. Riskien tunnistaminen on oleellista, ja siinä tulee huomioida asiakasryhmien moninaisuus, reittien haasteet sekä oppaiden valmiudet toimia hätätilanteissa. Eläinohjelmapalveluiden turvallisuus perustuu perusteelliseen riskianalyyysiin, jossa arvioidaan maaston haasteet ja muiden liikkujien, kuten jalankulkijoiden tai moottorikelkkailijoiden, vaikutus. Riskien arvioinnin perusteella suunnitellaan tarvittavat toimenpiteet riskien ehkäisemiseksi. Jokainen safari tulee suunnitella huolellisesti, tapaturmat kirjata ja vakavista onnettomuuksista ilmoittaa Tukesille. Reittisuunnittelussa on huomioitava avun hälyttäminen ja varmistettava välineiden, kuten renkien ja valjaiden, kunto.

Koirahjelmapalvelureitit (maankäyttösuunnitelmaliihteen reitit 8 ja 9)

Koiravaljakkoreitteihin liittyy useita riskejä, jotka on huomioitava turvallisuuden varmistamiseksi. Yksi merkittävimmistä riskeistä on se, että valjakot ja muut liikkujat, kuten hiihtäjät (reitti 8) tai moottorikelkkailijat (reitit 8 ja 9) saattavat kohdata samanaikaisesti samoilla reiteillä. Erityisesti mutkat ja mäet (reitit 8 ja 9) voivat rajoittaa näkyvyyttä, mikä lisää törmäysten riskiä. Koiravaljakot ovat alttiita yllättävistä äänistä tai liikkeistä aiheutuville reaktioille, mikä voi johtaa eläinten pelästymiseen. Myös kohtaamiset muiden eläinten, kuten vapaana kulkevien koirien (reitti 8) tai luonnonvaraisten (reitit 8 ja 9) eläinten kanssa, voivat luoda vaaratilanteita valjakkoreiteillä.

Näiden riskien hallitsemiseksi on suositeltava asentaa selkeät varoitusmerkit ennen risteysalueita, jotta kaikki käyttäjäryhmät tietävät lähestyvänsä risteyspaikka ja osaavat varautua siihen. Näköesteitä, kuten pensaita ja lumivallia, on poistettava risteysalueiden läheisyydestä, jotta eri liikkujat pystyvät näkemään toisensa ajoissa. Etenkin moottorikelkkailureitin risteyskohdissa suositellaan, että valjakko-ohjaaja on varmistamassa, että kohtaamiset sujuvat turvallisesti. Lisäksi moottorikelkkareiteillä on tärkeää asentaa nopeusrajoituksia eläinvaljakoiden läheisyydessä, jotta törmäysten riskiä voidaan vähentää.

Reitti 8 (Rovaniementien eteläpuoli) perustuu olemassa olevaan reitistöön, jota on laajennettu Rovaniementien suuntaisesti noin 4 kilometrin pituisella lisäreitillä lyhyiden alle 30 min ohjelmien tuottamiseen. Lisäksi reitistö hyödyntää olemassa olevaa moottorikelkkareitistöä pidempien safarien tarpeisiin. Reitistön ydin muodostuu 3–5 kilometrin pituisista kierroksista. Reitistöä voidaan laajentaa moottorikelkkailureiteille, jolla on suoalueiden kohdalla mahdollista tehdä silmukka ja palata takaisin samaa reittiä. Reitistö mahdollistaa monenlaisten ja eripituisten ohjelmapalveluiden tuotteistamisen. Esimerkkeinä ovat noin 5 kilometrin (30 minuutin) mittainen ohjelma, 12–20 kilometrin (noin kahden tunnin) mittainen ohjelma, sekä koko päivän kestävä 35–45 kilometrin mittainen ohjelma.

Reitti 9 (Rovaniementien pohjoispuoli) on suunniteltu koostumaan neljästä rengasreitistä, joista pisimmän kehän pituus on noin 5 kilometriä. Ydinreitistö soveltuu alle 20 minuutin tutustumistuotteiden sekä noin 30–45 minuutin ohjelmien toteuttamiseen. Uloimmalta kehältä lähtee janamainen reitti pohjoiseen, ja suoalueiden kohdalla on mahdollista tehdä silmukka ja palata takaisin samaa reittiä. Noin 6 kilometrin päästä lähtöpaikalta saavutaan Metsähallituksen hallinnoimalle alueelle, joka tarjoaa maastollisesti ihanteelliset olosuhteet talvisten koirahjelmopalveluiden järjestämiseen, mukaan lukien 12–20 kilometrin (noin kahden tunnin) ohjelmat sekä pidemmät, yli 25 kilometrin ohjelmat.

Reitin 9 perustaminen edellyttää maankäyttösopimusten saamista viideltä yksityiseltä maanomistajalta sekä sopimuksen solmimista Metsähallituksen kanssa. Tämä voi aiheuttaa haasteita reitin toteutuksessa, sillä kaikkien osapuolten suostumus ja hyväksyntä ovat välttämättömiä reitistön etenemiselle. Neuvottelut maanomistajien kanssa voivat aiheuttaa ehtoja, jotka vaativat lisäselvityksiä tai muutoksia reittisuunnitelmaan.

Poro-/hevosohjelmopalvelureitit (maankäyttösuunnitelmaliitteen reitit 10, 11, 12 ja 13)

Poro- ja hevosohjelmopalvelureitteihin liittyy riskejä, jotka huomioitava turvallisuuden varmistamiseksi. Huomattavin riski on, että valjakot voivat kohdata muita reittien käyttäjiä, kuten moottorikelkkailijoita (reitti 10) ja hiihtäjiä (reitti 13). Tämä tilanne voi olla erityisen vaarallinen mutkissa ja mäissä (reitit 10, 11 ja 13), joissa näkyvyys on usein rajoittunut. Eläinvaljakot voivat olla alttiita yllättävistä äänistä ja liikkeistä aiheutuville reaktioille, jotka voivat johtaa eläinten pelästymiseen. Kohtaamiset muiden eläinten, kuten vapaana kulkevien koirien (reitit 10 ja 11) tai luonnonvaraisten eläinten (reitit 10, 11 ja 13) kanssa, voivat myös luoda vaaratilanteita.

Näiden riskien hallitsemiseksi on suositeltavaa ottaa käyttöön turvallisuustoimenpiteitä. Ensinnäkin reittien risteysalueille on asetettava selkeät varoitusmerkit, jotta kaikki käyttäjäryhmät ovat tietoisia lähestyvistä risteyksistä ja voivat valmistautua kohtaamisiin. Lisäksi näköesteitä, kuten pensaita ja lumivalleja, on poistettava risteysten läheisyydestä, jotta reittien käyttäjät voivat havaita toisensa ajoissa. Moottorikelkkailureitin (reitti 10) risteyskohdissa voidaan asettaa valjakko-ohjaaja varmistamaan, että kohtaamiset sujuvat turvallisesti. Moottorikelkkareitille on myös tärkeää asettaa nopeusrajoituksia eläinohjelmopalvelureittien risteyskohdissa, jotta törmäysriskiä voidaan vähentää.

Reittien (10 ja 11) perustaminen edellyttää maankäyttösopimusten saamista yhdeltä institutionaaliselta maanomistajalta. Tämä voi aiheuttaa haasteita reitin toteutuksessa, sillä omistajan suostumus ja hyväksyntä ovat välttämättömiä reittien toteuttamiselle. Neuvottelut maanomistajan kanssa voivat aiheuttaa ehtoja, jotka vaativat lisäselvityksiä tai muutoksia reittisuunnitelmaan.

Hevosvaljakkoreitti (reitti 12) kulkee osittain yleisiä kävelyteitä pitkin, mikä lisää törmäysriskiä muiden tiellä liikkujien kanssa. Äkilliset äänet, irrallaan olevat koirat tai suuret ihmisjoukot voivat pelästyttää hevosen ja aiheuttaa vaaratilanteita. Lisäksi reitti ylittää Heinisuontien ja yhteysreitit toteutuessa myös Rovaniemen tien, mikä lisää reittiin liittyviä haasteita. Yhdysreitit osuus sähkölinjan johtoaukealla tuo mukanaan lisäriskin, sillä törmäys pylväs- ja harusrakenteisiin on mahdollinen.

Näiden riskien minimoimiseksi on olennaista asettaa selkeästi näkyviä opasteita ja varoitusmerkkejä niille kävelyteille, joita hevosvaljakot käyttävät. Merkit varoittavat jalankulkijoita lähestyvistä hevosvaljakoista ja antavat ohjeita turvalliseen kohtaamiseen, kuten valjakon ohittamiseen rauhallisesti ja riittävän etäisyyden säilyttämiseen. Risteyskohdissa, kuten Heinisuontien ja Rovaniemen tien ylityksissä, valjakko-ohjaajan tulee varmistaa turvalliset ylitykset. Lisäksi sähkölinjan pylväs- ja harusrakenteiden läheisyydessä tulee noudattaa kolmen metrin turvaetäisyyttä. Rakenteet on merkittävä selkeästi heijastavilla merkinnöillä, jotta ne ovat havaittavissa myös hämärässä.

Reitti 10 (Rovaniementien pohjoispuoli, toteutus hevos- tai pororeittinä tarpeen mukaan) koostuu kahdesta rengasreitistä, joista pisimmän kehän pituus on noin 3 kilometriä. Porovaljakkoajossa reitistö soveltuu sekä noin 15–30 minuutin (300 m) ohjelmien toteuttamiseen että kahden tunnin pituisten safarien järjestämiseen. Hevosvaljakkoajossa reitistö puolestaan sopii lyhyiden, 10–15 minuutin ohjelmien sekä noin tunnin kestävien ohjelmien toteuttamiseen.

Reitti 11 (Rovaniementien pohjoispuoli, toteutus hevos- tai pororeittinä tarpeen mukaan) koostuu kolmesta rengasreitistä, joista pisimmän kehän pituus on noin 2 kilometriä. Porovaljakkoajossa reitistö soveltuu sekä noin 15–30 minuutin (300 m) ohjelmien toteuttamiseen että puolentoistatunnin pituisten safarien järjestämiseen. Hevosvaljakkoajossa reitistö puolestaan sopii lyhyiden, 10–15 minuutin ohjelmien sekä noin 45 minuuttia kestävien ohjelmien toteuttamiseen.

Reitti 12 (Rovaniementien eteläpuoli, toteutus hevosreittinä) perustuu olemassa olevaan, noin neljän kilometrin pituiseen tikkarin malliseen reitistöön. Uutuutena on reitin siirtäminen Revontieltä maastoon sekä noin kilometrin pituisen maastoyhteyden lisääminen Rovaniementien suuntaisesti nykyisen yrittäjän ratsastustilalle. Hevosvaljakkoajossa reitistö soveltuu hyvin 1–2 tunnin mittaisten ohjelmien toteuttamiseen.

Reitin 12 perustaminen yhdysreitteineen edellyttää maankäyttösopimusten saamista neljältä yksityiseltä maanomistajalta sekä sopimuksen Ranuan kunnan kanssa. Tämä voi aiheuttaa haasteita reitin toteutuksessa, sillä omistajien suostumus ja hyväksyntä ovat välttämättömiä reitin etenemiselle. Neuvottelut maanomistajien kanssa voivat aiheuttaa ehtoja, jotka vaativat lisäselvityksiä tai muutoksia reittisuunnitelmaan.

Reitti 13 (Heinisuoventien eteläpuoli, toteutus hevos- tai pororeittinä tarpeen mukaan) koostuu kahdesta rengasreitistä, joista pisimmän kehän pituus on noin 4 kilometriä. Ensimmäinen rengasreitti koostuu neljästä kierroksesta ja toinen yhdestä kierroksesta. Porovaljakkoajossa reitistö soveltuu lyhyisiin, 10–45 minuutin ohjelmiin (300, 500 ja 1000 m) sekä pidempien, 1–3 tunnin safarien järjestämiseen. Hevosvaljakkoajossa reitistö taas soveltuu 10–30 minuutin ohjelmiin sekä 1–2 tuntia kestäviin pidempiin safariohjelmiin.

5.2.3 Moottorikelkkareitit

Moottorikelkkareittien nykytila

Eläinpuiston alueella kulkee tällä hetkellä kaksi moottorikelkkareittiä: Ranua–Portimo–Rovaniemi sekä Ranua–Simo ja Ranua–li (eläinpuiston kohdalla sama reitti). Ranua–Portimo–Rovaniemi-reitti alkaa Ranuan keskustasta ja kulkee Rovaniementien pohjoispuolella tien suuntaisesti. Eläinpuiston kohdalla reitti kääntyy luoteeseen ja jatkuu kohti Portimoa. Simon ja lin suuntaan kulkeva reitti alkaa Ranuan eläinpuiston alueelta, Rovaniementien alikulun pohjoispäästä, ja kulkee luoteeseen Kivijoen Tammikoskelle. Täältä reitti jatkuu lounaaseen, kohti Simon ja lin kuntia aina kunnan rajalle saakka. Eläinpuiston alueella ohjelmalvelukäytössä oleva moottorikelkkaparkki sijaitsee Murr Murr -linnan edessä. Moottorikelkkasafarit lähtevät yleensä tältä paikalta ja suuntautuvat pääasiassa Ranua–Portimo–Rovaniemi-reitille.

Moottorikelkkareitteihin suunnitellut muutokset

Eläinpuiston alueen kehittyminen on lisännyt eläinohjelmalveluiden kysyntää ja aktiviteetteja, mikä on johtanut siihen, että alueen eläinohjelmalvelut jakavat reittejä moottorikelkkaliikenteen kanssa maastoliikennelain mahdollistamana ja reitin ylläpitäjän suostumuksella. Tämä tilanne on aiheuttanut turvallisuusriskejä niin eläinohjelmalveluiden käyttäjille kuin kelkkailijoille. Näiden riskien vähentämiseksi on laadittu maastoliikennelain mukainen reittisuunnitelma (liite 7), joka parantaa

turvallisuutta ohjaamalla yleisen kelkkaliikenteen pois Eläinpuiston ja Tammikosken väliseltä alueelta, jossa yhteiskäyttö on ollut pääasiallista. Reittimuutoksen myötä Simoon ja lihin suuntautuva moottorikelkkareitti kulkisi jatkossa Ranua–Portimo–Rovaniemen reitin kautta Pitkäkumpuun ja sieltä edelleen Ranuan lentoaseman suuntaan. Reitti ylittäisi Rovaniementien ja seuraisi käytöstä poistettua kelkkauraa Tammikoskelle, jossa se yhdistyisi nykyisiin Ranua–Simo- ja Ranua–li-reitteihin. Muutoksen myötä Eläinpuiston ja Tammikosken välinen osuus jäisi ohjelmapalveluiden käyttöön.

Osana turvallisuuden kehittämistä aluesuunnitelmassa on varattu moottorikelkoille pysäköintialue alikulun länsipuolelle. Tämä ratkaisu siirtäisi kelkat pois Murr Murr -linnan edustalta, jossa kulkee paljon yleistä jalankulkuliikennettä, erityisesti eläinpuiston kävijöitä ja ohjelmapalveluiden asiakkaita. Tämä järjestely helpottaisi myös kelkkasafareiden lähtöä ja paluuta, koska kelkkojen pysäköinti ja liikkeellelähtö tapahtuisivat omalla, vain tähän käyttöön tarkoitettulla alueellaan.

6 Tiekartta

6.1 Strategiset linjaukset

Keskeiset strategiset linjaukset ovat seuraavat:

- Kohteen kehittäminen ja liiketoiminta on markkinaehtoista, ja merkittävimpien investointien sekä uusien palveluntuottajien tulee olla yksityisiä.
- Vastuullisuus näkyy koko kohteen toiminnassa rakennustavoista palveluiden tuottamiseen sekä luonnon ja eläinten hyvinvointiin.
- Kohteen ja palveluiden kehittämisessä säilytetään ja hyödynnetään Ranuan omaa tunnelmaa ja erityispiirteitä.
- Asiakaskokemus pidetään keskiössä tarjoamalla korkealaatuisia, monipuolisia ja elämyksellisiä palveluita kompaktilla ja viihtyisällä alueella.
- Kehittämisen pääpaino pohjautuu vahvasti kansainväliseen matkailuun, mutta palvelee myös alueelle tärkeää kotimaanmatkailua.
- Suunnitelma ei ota kantaa Ranuan Seudun Matkailu Oy:n toiminnan ja toimintojen kehittämiseen, mutta huomioi yhtiön keskeisen roolin osana kohteen kehittämisen kokonaisuutta.

6.2 Keskeisimmät investointitarpeet

Keskeisimpiä investointitarpeita ovat majoituskapasiteetin kasvattaminen sekä oheis- ja ohjelmapalveluiden tarvitseman toimintaympäristön kehittäminen. Oheis- ja ohjelmapalveluiden tuotannon kasvu on vahvasti riippuvainen majoituskapasiteetin kasvusta, kun taas suurien majoitusinvestointien toteutuminen vaatii tuekseen kattavaa oheispalveluiden tarjontaa. Majoitus- sekä oheis- ja ohjelmapalveluiden kehittämistä on vietävä eteenpäin yhtenäisenä ja toisiaan tukevana kokonaisuutena, jolloin vältetään kehitystä jarruttavalta tai estävältä muna-vai-kana-ilmiöltä.

Majoituskapasiteetin kasvattaminen ja monipuolistaminen

Monipuolisen majoituskapasiteetin kasvattaminen on avainasemassa haettaessa alueen matkailun merkittävää kasvua. Alueen nykyinen majoitustarjonta koostuu Gulo Gulo -lomakylän 4–6 hengen huviloista sekä caravan- ja telttapaikkoja tarjoavasta leirintäalueesta.

Alueen matkailun kehittymisen kannalta merkittävimmät majoitusinvestoinnit ovat hotelli (200 vuodepaikkaa) sekä kaakkoinen kotakylä (200 vuodepaikkaa). Investoinnit hotelliin sekä kaakkoiseen kotakylään moninkertaistavat alueen majoituskapasiteetin ja tuovat sekä majoitustyyppeihin että yksikkökokoihin markkinoiden ja erilaisten asiakkaiden kaipaamaa monipuolisuutta. Tukevia toimenpiteitä ovat pienimuotoisempi Karhunpesämajoitus (50 vuodepaikkaa) sekä nykyisen Gulo Gulo -lomakylän laajennus (50 vuodepaikkaa). Lisäksi mahdollisena tulevaisuuden laajentumissuuntana on alueen pohjoispuolelle luonnosteltu Pohjoinen lomakylä (150 vuodepaikkaa).

Muu palvelu- ja liikerakentaminen

Alueen matkailu- ja oheispalveluiden merkittävä kasvu vaatii investointeja toiminnalle sopiviin liikerakennuksiin ja toimitiloihin, jotka mahdollistavat muun muassa:

- Vuokraamotoiminnan
- Myymälät
- Ravintola- ja kahvilatoiminnan
- Ohjelmapalveluiden myyntipisteet sekä toimi- ja toimistotilat

Merkittävimmät liikerakennuksiin ja toimitiloihin liittyvät investoinnit kohdistuvat nykyisen päärakennuksen ja hotellin väliin suunniteltuun liikerakennukseen (1000 m²), Murr Murr -linnan laajennukseen (500 m²) sekä Rovaniementien pohjoispuolelle sijoitettuun liikerakennukseen (1000 m²).

Reitit

Keskeiset reitti-investoinnit jakautuvat alueen virkistysreitteihin, eläinohjelmapalvelureitteihin ja moottorikelkkareittiin kohdistuviin investointeihin. Virkistysreittien kannalta keskeisimmät reitti-investoinnit ovat Takkukankaan reitin rakentaminen ympärivuotiseksi monikäyttöreitiksi, Korkiakummun reitin parantaminen ja sille suunnitellun taukopaikan perustaminen sekä uuden, ympärivuotisen yhdysreitin perustaminen eläinpuiston itäpuolelle Heinisuontien ylityksestä kaakkoista kotakylää sivuten kohti alueen keskusta. Näiden lisäksi alueelle on suunniteltu lyhyt harjoitteluhiihtolatu.

Eläinohjelmapalvelureittien osalta investoinnit keskittyvät maapohjan vuokraamiseen, reittien perustamiseen sekä ohjelmapalvelutoiminnan vaatimiin tukirakennuksiin ja rakenteisiin. Moottorikelkkailureittien investointitarve keskittyy uuden Pitkäkumpu–Tammikoski -reittiyhteyden perustamiseen sekä uuden, ohjelmapalveluja palvelevan moottorikelkkaparkin perustamiseen Rovaniementien alikulun läheisyyteen.

Infrastrukturi ja toimintaympäristö

Toimintaympäristöön ja yleiseen infrastruktuuriin liittyvät investointitarpeet jakautuvat sisäiseen liikkumiseen liittyviin investointeihin, uusien toimintojen kunnallisteknisiin investointeihin sekä alueportin toteuttamiseen. Sisäiseen liikkumiseen liittyvät investointitoimenpiteet ovat keskeisessä roolissa alueen toiminnallisuuden, yhtenäisyyden ja viihtyisyyden vahvistamiseksi. Tähän lukeutuvat muun muassa mielekkäiden kävely-yhteyksien kehittäminen, uusien toimintojen tarvitsemat tieliittymät ja pysäköintialueet, linja-autopysäkkien ja niille johtavien kulkuväylien kehittäminen, tilausliikenteen bussisaattoalueen kehittäminen sekä Rovaniementien turvallisen ylitysjärjestelyn kehittäminen yhdistämään tien etelä- ja pohjoispuolen toimintoja.

6.3 Matkailumyynnin kasvupotentiaali

Rovaniemen lentokentän vaikutusalueella olevat majoitus- ja matkakohteet ovat hyötyneet Rovaniemen alueen vetovoiman ja suorien lentoyhteyksien kasvusta. Vaikutusalueen yritysten liikevaihdot ovat kasvaneet jopa useita kymmeniä prosentteja. Ranuan eläinpuiston ympäristön alueen suora matkailumyynnin liikevaihto on tällä hetkellä alle 10 miljoonaa euroa, koska kapasiteettia, palvelutarjontaa ja yritysten ja matkailijoiden tarpeita palvelevaa infrastruktuuria on vielä kehitettävä.

Master Planin toimenpiteiden toteutuessa syntyy uutta majoitus-, oheis- ja ohjelmapalvelu- sekä muuta palveluliiketoiminnan kapasiteettia. Lisäksi toimintaympäristön kehittämistoimenpiteet, turvalliset reitit, reitistöt ja niiden rakenteet vaikuttavat yritysten toimintaympäristön parantumiseen ja sitä myötä palveluiden monipuolistumiseen, ympärivuotisuuden kehittämiseen sekä asiakaskokemuksen parantumiseen. Yhdessä toimenpiteet vahvistavat kohteen brändiä ja johtavat vetovoiman kasvuun ja kasvaviin matkailijamääriin.

Suuntaa antavia arvioita toimenpiteiden välittömistä vaikutuksia voidaan tehdä nykyisten Lapin matkailun lukujen valossa arvioimalla majoituskapasiteetin kasvattamisen vaikutuksia suhteessa nykyiseen matkailijoiden rahankäytön jakaantumiseen eri toimialoille. Tällöin Master Planin sisältämien majoitusinvestointien toteutuminen (pois lukien pohjoisen majoituskylän optio) johtaisi alueen vuosittaisen matkailumyynnin 19 miljoonan euron kasvuun. Tämä tarkoittaisi alueen matkailumyynnin kasvamista noin kolminkertaiseksi nykytilanteeseen verrattuna.

Alueen matkailumyynnin kasvupotentiaali arvioituna majoituskapasiteetin kasvun ja Lapin matkailijoiden keskimääräisen rahankäytön perusteella		
Uusi majoituskapasiteetti: 500 vuodepaikkaa	Matkailijoiden keskimääräinen rahankäytön jakautuminen Lapissa	Matkailumyynnin kasvu
Lapin majoitusvuorokauden keskihinta 73 €/hlö Lapin keskimääräinen käyttöaste 47 %	Majoitus 33 %	6,3 milj. €/vuosi
	Ohjelmapalvelut 29 %	5,5 milj. €/vuosi
	Ravintolat ja kahvilat 21 %	4 milj. €/vuosi
	Liikkuminen 17 %	3,2 milj. €/vuosi
Yhteensä		19 milj. €/vuosi

On myös hyvä muistaa, että matkailumyynnin kasvu ei tule pelkästään kapasiteetin kasvun myötä vaan vaatii rinnalleen kasvua ja kansainvälistymistä tukevia toimenpiteitä, kuten osaamisen ja digitaalisen liiketoiminnan kehittämistä, tiedolla johtamisen käytäntöjen luomista sekä alueellisia että yrityskohtaisia markkinointi- ja myyminen edistämispäätöksiä. Uusien investointien esteitä ja haasteita tulee poistaa määrätietoisesti.

Työllisyysvaikutukset ovat suuret, vaikkakin niitä on vaikea arvioida. Investointien toteutuessa työpaikkoja syntyy rakentamiseen, suoraan matkailun eri toimialoille ja lisäksi välillisesti matkailuyritysten tarvitsemille palvelualueille, kuten siivous-, huolto-, pesula- ja vähittäiskauppa-aloille. Työpaikkojen kasvu edellyttää potentiaalisiin työntekijöihin kohdentuvaa markkinointia sekä pysyvien asumismahdollisuuksien kehittämistä. Kaikissa näissä tarvitaan myös kunnan panostusta.

6.4 Toimenpideohjelma

Alueen kehittämistoimenpiteet on jaettu teemoittain neljään kokonaisuuteen, joiden tarkempi sisältö on kuvattu liitteenä olevassa toimenpideohjelmassa (liite 12).

- Maankäytön mahdollisuudet** koostuvat toimenpiteistä, joilla pyritään mahdollistamaan alueen kehittämisen kannalta keskeisten maa-alueiden matkailullista käyttöä ja edistämään alueille suunniteltujen toimintojen toteuttamisedellytyksiä.
- Reitit** käsittävät alueen virkistys- ja ohjelmapalvelureitteihin ja niihin keskeisesti liittyvien toimintojen kehittämistoimenpiteet.
- Investointien sekä uusien palveluiden ja liiketoimintojen edistäminen** kattaa toimenpiteet, joilla edistetään yksityisiä investointeja sekä uusien palveluiden ja liiketoimintojen toteutumista alueen matkailun kehittämiseksi. Näitä toimenpiteitä voidaan toteuttaa esimerkiksi investointien edistämishankkeina.
- Infrastruktuuri ja toimintaympäristö** pitää sisällään alueen yleiseen infraan liittyvät kehittämistoimenpiteet, joilla parannetaan alueen toiminnallisuutta, yhtenäisyyttä ja viihtyisyyttä.

6.5 Toimenpiteiden rahoitus

Yritysinvestointien rahoittamiseen on haettavissa investointitukia esimerkiksi Lapin ELY-keskuksesta tai Peräpohjolan Leader ry:ltä. Ranuan kunnan elinkeinoyksikkö Business Ranua (www.businessranua.fi) auttaa yrityksiä oikean rahoituskanavan löytämisessä ja investointitukihakemusten laatimisessa.

Liiteluettelo

- Liite 1 Maankäyttösuunnitelma**
- Liite 2 Visualisointikuvien tiedostot**
 - Liite 2.1 Hotellin saunamaailma
 - Liite 2.2 Hotelli ja liikerakennus
 - Liite 2.3 Alueportti ja Murr Murr –linnan laajennus
 - Liite 2.4 Kaakkoinen kotakylä
 - Liite 2.5 Karhunpesämajoitus
- Liite 3 Markkinointivideo**
 - Liite 3.1 Markkinointivideo
 - Liite 3.2 Markkinointivideon musiikin tekijänoikeustiedot
- Liite 4 Karttakuva nykytilasta**
- Liite 5 Korkiakummun ulkoilureitin ulkoilureittisuunnitelma**
 - Liite 5.1 Korkiakummun ulkoilureitin ulkoilureittisuunnitelma
 - Liite 5.2 Korkiakummun ulkoilureitin ulkoilureittisuunnitelman kuulutusversio
 - Liite 5.3 Korkiakummun ulkoilureitti ja liitännäisaluevaraus kartalla
 - Liite 5.4 Korkiakummun ulkoilureitin työkohteet kartalla
 - Liite 5.5 Saadut lausunnot
 - Liite 5.5.1 Lapin ELY-keskuksen lausunto
 - Liite 5.5.2 Lapin Liiton lausunto
 - Liite 5.5.3 Lapin Maakuntamuseon lausunto
 - Liite 5.5.4 Kuukkaan paliskunnan lausunto
- Liite 6 Eläinpuiston yhdysreitin ulkoilureittisuunnitelma**
 - Liite 6.1 Eläinpuiston yhdysreitin ulkoilureittisuunnitelma
 - Liite 6.2 Eläinpuiston yhdysreitin ulkoilureittisuunnitelman kuulutusversio
 - Liite 6.3 Eläinpuiston yhdysreitti kartalla
 - Liite 6.4 Eläinpuiston yhdysreitin pysäköintialuevaraus kartalla
 - Liite 6.5 Saadut lausunnot
 - Liite 6.5.1 Lapin ELY-keskuksen lausunto
 - Liite 6.5.2 Lapin Liiton lausunto
 - Liite 6.5.3 Lapin Maakuntamuseon lausunto
 - Liite 6.5.4 Kuukkaan paliskunnan lausunto
- Liite 7 Pitkäkumpu-Tammikoski moottorikelkkailureittisuunnitelma**
 - Liite 7.1 Pitkäkumpu-Tammikoski moottorikelkkailureittisuunnitelma
 - Liite 7.2 Pitkäkumpu-Tammikoski moottorikelkkailureittisuunnitelman kuulutusversio
 - Liite 7.3 Pitkäkumpu-Tammikoski moottorikelkkareitti kartalla
 - Liite 7.4 Pitkäkumpu-Tammikoski moottorikelkkareitin työkohteet kartalla
 - Liite 7.5 Saadut lausunnot
 - Liite 7.5.1 Lapin ELY-keskuksen lausunto
 - Liite 7.5.2 Lapin Liiton lausunto
 - Liite 7.5.3 Lapin Maakuntamuseon lausunto
 - Liite 7.5.4 Metsähallituksen lausunto
 - Liite 7.5.5 Paliskuntain yhdistyksen lausunto
 - Liite 7.5.6 Kuukkaan paliskunnan lausunto
- Liite 8 Takkukankaan kierroksen työsuunnitelma**
 - Liite 8.1 Takkukankaan kierroksen työsuunnitelma
 - Liite 8.1.1 Takkukankaan kierroksen työkohteet kartalla
- Liite 9 Nykytilan ja toimintaympäristön analyysi**
- Liite 10 Kyselyn tulokset**
- Liite 11 Haastatteluvastausten tiivistelmä kysymyksittäin**
- Liite 12 Toimenpideohjelma**
- Liite 13 Maankäytön yleissuunnitelman DWG-tiedosto_laaja**
- Liite 14 Maankäytön yleissuunnitelman DWG-tiedosto_tarkempi**